Arboga Elektronikhistoriska Förening
www.aef.se 1224

Svenska 60 öre

RADIO TIDNINGEN

Nr 3 April 1946 Årg. 2

Ur innehållet

En nätansluten 2-rörsmottagare för kortvåg.
Göteborgsflygare togs för spökflygare.
Tillverka själv en telegrafnyckel, s. k. Bug.
Äro de nya amatörbestämmelserna för svåra?
Korsordsgåta m. m.
med
FLYG sidor

Disponent Uno Ranch, Göteborg, med en av sina G-V 38:or.

Snabbtelefoner — Förstärkareanläggningar
SIGNAL teknik
Engelbrektsgatan 67
GÖTEBORG
Telefon 18 68 96

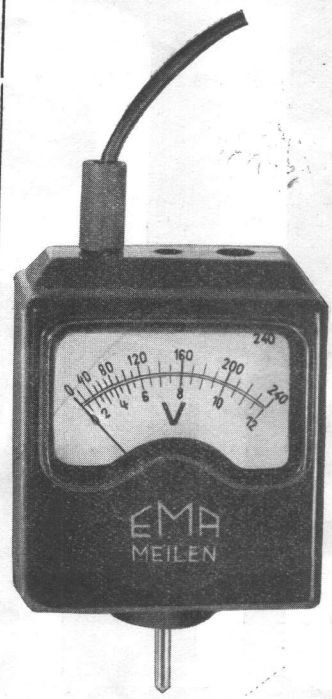

FICK-voltmeter

typ TJ 1 för lik- och växelström 12/240 volt.

Dimension: 50×40×25 m.m.

Schweiziskt precisionsarbete.
Omgående leverans
Pris kronor 19.50 brutto.

Elektriska Aktiebolaget Garol
Kindstugatan 11 Stockholm

EXPERIMENTERENDE DANSKE RADIOAMATØRER
EDR
AFDELING AF INTERNATIONAL AMATEUR RADIO UNION
Postbox 79, København K., Postkonto 22 116

OZ
Skandinaviens största kortvågstidskrift.

Prenumerationen kostar 12 danska kronor pr år och tecknas hos EDRs kassör:
O. HAVN ERIKSEN, Vibevej 10, Næstved.

Önskar Ni bli medlem av
EDR
kostar det: Inträdesavgift 4:50 d. kr. samt Årsavgift 12:— (inkl. "OZ").
Anmälan också hos EDRs kassör.

Har Ni läst
KORTBØLGEAMATØRENS HAANDBOG
som är utgiven av EDR och svarar på en kortvågsamatörs alla frågor?

Beställning hos Eder bokhandlare!
384 sidor Pris danska kr. 24:50

Herrar Kortvågslyssnare

Under den ljusa årsperioden bör Ni ha Eder radioapparat i allra bästa trim, så att Ni kan utnyttja apparatens alla goda egenskaper under Radiokvällarna. — Rådgör med vår servicechef, herr **Gösta Carlsson,** om det sätt varpå Eder apparat möjligen kan förbättras och låt honom hjälpa Eder med att utarbeta förslag till en god kortvågsantenn. — Kom gärna till oss med Edra problem och vi ställa vår sakkunskap till Eder tjänst.

Wallin & Winblad
allt i radio — under ansvar

TEL.: 11 94 24 - 11 94 25 NORRA HAMNGATAN 20 GÖTEBORG POSTGIRO 48533

AKTUELL TIDSKRIFT FÖR KORTVÅGSAMATÖRER
RADIOTELEGRAFISTER OCH TEKNIKER

Den svenska radiotidningen med det nordiska stoffet

Organ för:
Bollnäs Kortvågsklubb
Ekeby Kortvågsklubb
Föreningen Halmstads Kortvågsamatörer
Föreningen Sundsvalls Radioamatörer
Gävle Kortvågsamatörer
Göteborgs Kortvågsklubb
Kalmar Kortvågsklubb
Karlsborgs Radioklubb
Karlskrona Radioklubb
Skövde Kortvågsklubb
Söders Kortvågsklubb, Stockholm
Svenska Radioservicemännens Förening, Malmö
Uddevalla Kortvågsklubb
Västerås Radioklubb
Östersunds Kortvågsklubb

QRX

Huvudredaktör och ansvarig utgivare:
Bengt Gawne

Redaktion och huvudkontor;
Exp.-tid 10 13
Postgatan 3 a, Göteborg — Telefon 13 36 60 — Postgiro 49 097

Redaktionssekreterare:
C. Lindblom

Danmarksredakt'on;
Godthaabsvej 123, Köpenhamn, Tel. Gothaab 5832X
Chef: **Börge Otzen**

Årg. 2 April 1946 N:r 3

S M åter i elden.

Den 12 mars började Kungl. Telegrafstyrelsens Radiobyrå distribuera en cirkulärskrivelse till tidigare innehavare av amatörsändaretillstånd, vilken i stort sett innehöll: SÄTT IGÅNG!

Det var en minst sagt glädjande underrättelse och de flesta satte högsta fart för att få grejorna i ordning. Bland de första på plan var, enl. vad QRX:s intresserade medarbetare ingeniören Harry Åkesson i Eskilstuna rapporterat, SM 5 SJ som hade ett så pass förnämligt QSO som med prins HEDJAZ känd i etern som HZ2YY och som hade fb sigs här i SM. Ing. Åkesson skruvade då ihop en Hartley på c:a 2 watt i en hast, men han lyckades dock icke få QSO med prinsen. Istället tog han ett samtal med Fo-staben i Hälsingborg och bad dem omg. sända honom hans deponerade sändare.

Ja, mycket dyl. har säkert hänt de gångna veckorna men så kom också sändningstillståndet faktiskt lite överraskande. Det har varit mycket missnöje bland SM-Hams för att det dröjt så länge och orsaken härtill blir väl klarlagd med tiden. En sak är dock klar att det icke borde varit så mycket hemlighetsmakeri. Där har SSA brustit, då vi borde fått veta åtminstone något, om de förhandlingar som voro igång.

Sändningstillståndet gäller t. v. endast för dem som tidigare haft sändningstillstånd. Herr A. Sigurd Litström i Kungl. Telegrafstyrelsens Radiobyrå, meddelar till Svenska Radiotidningen QRX att inga nya tillstånd beviljas f. n. Orsaken är att en ändring i den s. k. radiolagen måste vidtagas. Tillståndsgivningen skall flyttas från Kungl. Maj:t till telegrafstyrelsen och härför fordras riksdagens beslut. Det hela kommer väl icke att dröja så länge och under tiden få sändareaspiranterna hålla på med lyssning och morseträning samt med att plugga teori. De nya bestämmelserna som funnos införda i n:r 2 av QRX, äro ju ganska omfattande. Det är dock att hoppas att nu ortsklubbarna verkligen fylla sin uppgift och organisera kurser och dyl. för medlemmarna.

Givetvis skall det icke förekomma några "tjuvsändare" i SM under tiden, hur kunniga vederbörande än må vara. Det är varje kortvågsintresserads skyldighet att anmäla dyl. om det skulle förekomma. Det blir också rätt omfattande tråkigheter för vederbörande. Bl. a. säger Kungl. Telegrafstyrelsen i början av sitt cirkulär; "dock att förnyelsen icke gäller beträffande tillstånd för den, som dömts för förseelse mot lagen den 3 november 1939 om anläggning för radiotelegrafi eller radiotelefoni".

Med detta vill vederbörande faktiskt endast påpeka att en "tjuvsändare" aldrig kommer att få licens. Glädjande nog stå vi nämligen inför det faktum att ingen licensierad SM-Hams dömts för dyl. under de nu gångna krigsåren.

Sändare och lyssnareamatörer; vi skola nu vara så aktiva som möjligt på 5, 10, 20 och 80 m. och QRX vill gärna vara en förmedlande länk för vår hobby. QRX vill gärna ha kontakt med alla kortvågsintresserade och hoppas på bidrag från alla. Skriv om vad Ni ha på hjärtat!

vy 73
Bengt Gawne
SM 6 VE

Beskrivning över en telegrafnyckel s. k. BUG.

Av Ingeniör Harry Åkesson.

Som väl de flesta telegrafintresserade känna till, så använda en stor del av yrkestelegrafister och sändaramatörer en telegrafnyckel av s. k. Bugtyp, då man med en dylik kan uppnå betydligt större telegraferingshastighet än med en vanlig "handpump"! Då det dessutom inte är hälften så ansträngande att telegrafera med en Bug då man ju får nästan alla korta teckendelar så gott som gratis, så förstår man att den har alla fördelar!

Vid telegrafering med Bug "slår" man ej uppifrån och nedåt, utan teckengivningen sker här i sidled. Man håller ej fast i nyckeln utan man låter handen vila på bordet och på lillfingret. Handen föres därefter i sidled, med tummen å ena och pekfingret och långfingret å andra sidan av "handtaget"!

som ända ned till 30-takt, är den fullt användbar även för en nybörjare!

Beskrivning!

Bottenplattan göres med fördel av gjutjärn då det är lättare att arbeta med, men även vanligt smidesjärn duger och det är kanske lättare att köpa en sådan bit färdig! Den har dimensionerna 200×85×17. Att plattan har valts så tjock beror på att det hela skall bli så stabilt som möjligt och så behöver man ju ej skruva fast den i bordet. OW brukar ju inte tycka om att man skruvar i de polerade möblerna!

Sedan man filat till plattan och putsat upp den med fin smärgelduk, märkes den upp efter ritningen och borras. Det blir 6 hål för "ståndare" och dessa bor-

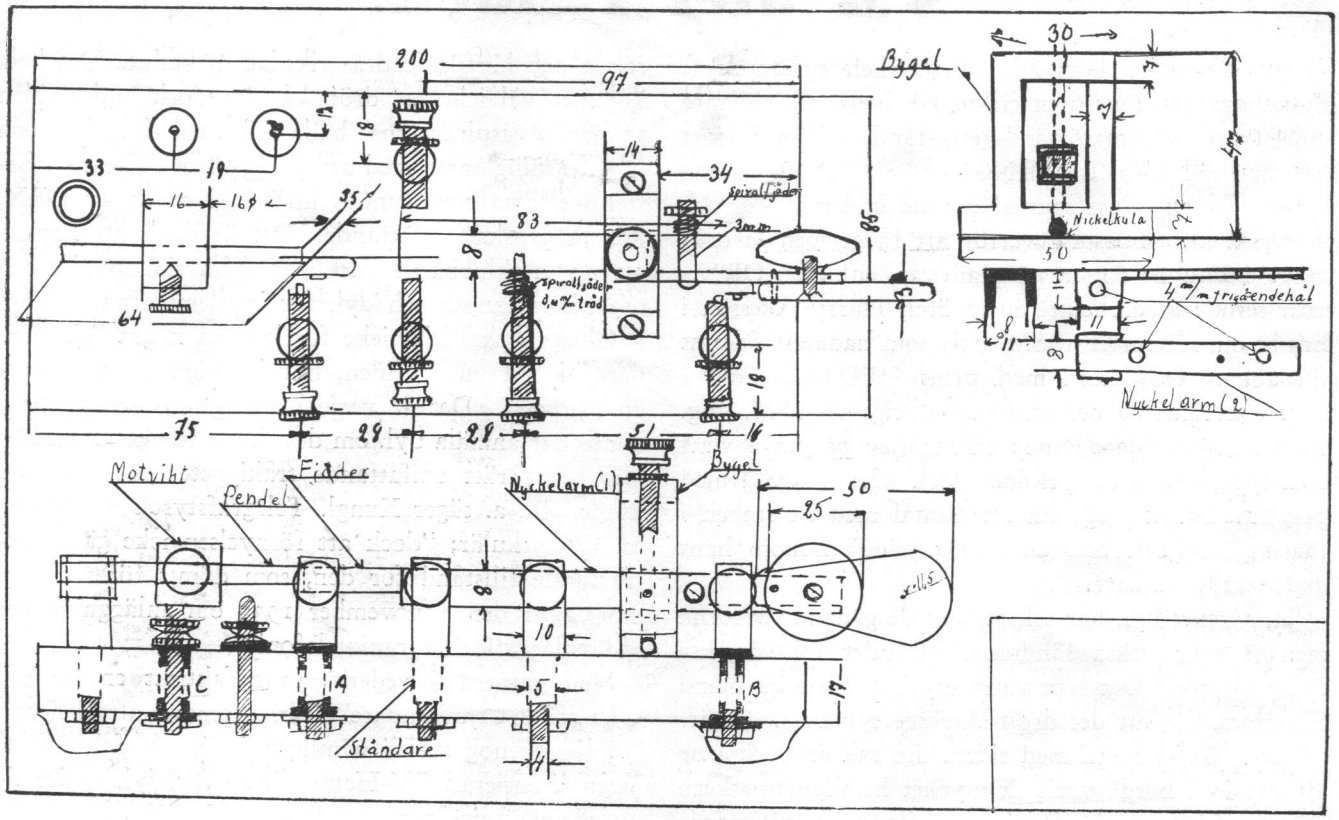

Undertecknad skall här nedan försöka beskriva en dylik Bug som med gott resultat varit i bruk under c:a 8 månaders radiotrafik! Då denna Bug är ganska enkel bör var och en kunna tillverka densamma för ett i förhållande till de i handeln förekommande, skapligt pris! Med denna Bug har en fullt läslig telegraferingshastighet av 180-takt erhållits och det bör ju räcka en god stund och när man dessutom kan sända så sakta

rar man först med ett 5 mm borr. Två av dessa skola vara isolerade från bottenplattan medelst ebonitbussningar och dessa hål försänkas 5 mm djupt på både över- och undersidorna med ett 8 mm borr! Se A och B å ritn.! Samma blir förhållandet med den ena av kontaktskruvarna. Se C å ritn.

Därefter märker man upp var "bygeln" skall vara placerad och borrar även dessa två hål med ett 5 mm

borr. Nu är bottenplattan färdig och kan t. ex. svartlackeras ovanpå och på sidorna.

Nästa detalj som skall förfärdigas är bygeln. Den är gjord av 14 mm tjock mässing. Vid urtagningen av det rektangulära hålet i bygeln borrar man först runt om med ett lämpligt borr t. ex. ett 4 mm därefter hugger man bort "biten" med en mejsel. Sedan putsas och filar man bygeln, så att det hela ser prydligt ut. Var noga med att få alla vinklar räta, det ser genast lite fackmässigare ut!

Mitt i bygeln skall vara ett hål (uppifrån och nedåt) i den övre delen för ställskruv och den nedre för axel. Dessa båda hål skola vara så exakt som möjligt mitt för varandra annars kommer inte axeln att sitta rätt i vertikalled! Det övre hålet skall borras med ett 3 mm borr och gängas med en tapp för 4 mm millimetergängor. Det nedre hålet borras med 4 mm borr så att axeln passar väl i, men ej går för styvt! När bygeln är fäst i bottenplattan märker man densamma genom det nedre hålet i bygeln. Därefter tar man bort bygeln och borrar det uppmärkta hålet i bottenplattan med ett 4 mm borr och c:a 1,5 mm djupt. Denna försänkning skall tjänstgöra som bädd åt nickelkulan (3,5 mm) på vilken axeln är lagrad! Axeln som är 4 mm grov och c:a 30 mm lång skall vara planfilad i nedre ändan medan den är spetsad i den övre, för att passa in i en försänkning som är gjord i ställskruven.

Nyckelarmen (1) som är av 8×8×83 mm mässing borras därefter 22 mm från ena ändan med ett 4 mm borr för axeln. I andra ändan sågar man med bågfil ett c:a 5 mm djupt hack i vertikalled. I detta hack skall sedan en fjäder fastlödas!

Nu kommer vi till nästa detalj som vi få kalla för nyckelarm (2). Denna klippes ut av en bit 1,5 mm mässingplåt och bockas till i ena ändan enl. detaljritn. Den skall passa väl till över nyckelarm (1), men den får varken glappa eller gå för trögt utan det skall vara som skåningarna säger "lagom"!

När dessa båda armar och axeln äro färdiga kunna de sättas samman genom att borra in i höger sida på nyckelarmen (1) ett 1,5 mm hål som även går in i axeln. (Nyckelarmarna skall då sitta 14 mm från bottenplattan till armens underkant.) I detta hål nitar man sedan in ett litet stift av metalltråd.

Nu kan man borra hål för den horisontellt genomgående 3 mm skruven på den hitre sidan av bygeln och samtidigt ett hål för 2 mm stift (märkt Y).

Pendeln göres av 4 mm mässingtråd och 64 mm lång. I ena änden sågar man ett hack med bågfil c:a 5 mm djupt och här fastlödes nu 2 fjädrar som är 35 mm långa, 5,5 mm breda och 0,4 mm tjocka. Den ena av dessa fjädrar är krökt i helböjning och den andra rak. Den sistnämnda fastlödes nu i det förut uppsågade hacket i nyckelarm (1). Se till att pendel, fjäder och nyckelarm ligga i rät linje i ovankanten! I den helböjda fjädern slås ett hål (göres lämpligast med en körnare och med en liten mutter som underlag!) i vilket fastnitas en silverbit. Den sistnämnda kan även fastlödas utanpå fjädern och så att den sitter mittför kontaktskruven på motsvarande "ståndare"!

På pendeln skall sitta en motvikt som göres av 16 mm rundstång av mässing och 16 mm lång. Motvikten borras genomgående för 4 mm så att den kan glida lätt på pendeln. Mitt på motvikten borras ett hål och gängas för en 4 mm stoppskruv. Med denna motvikt regleras telegraferingshastigheten, så att när man har uppnått en viss färdighet så kan vikten minskas eller helt enkelt borttagas!

Om man ej har tillgång till svarv, får man under tiden beställa de sex ståndarna hos någon svarvare eller firma. De äro gjorda av 10 mm rundstång av mässing och hela längden på var och en är 50 mm. Ovandelen (den som är 10 mm i diam.) är på 4 av dem 25 mm lång och på 2 av dem 23 mm lång. Undertill svarvas de ner till 5 mm tjocklek på en sträcka av c:a 13 mm och återstoden c:a 12 mm gängas med 4 mm gängback. I ovandelen på samtliga borras och gängas ett 4 mm hål i borisontalled och 5 mm från ovankanten. Till 2 av dessa ståndare skall det vara ebonitbussningar och dessa kan man göra av hatten till vissa krämtuber. De skola ha ett genomgående hål på 5 mm och skola förövrigt passa i 8 mm hålen i bottenplattan. På den främste av dessa ståndare träder man en bit gummislang, så att man inte blir störd av pendelns slag mot densamma!

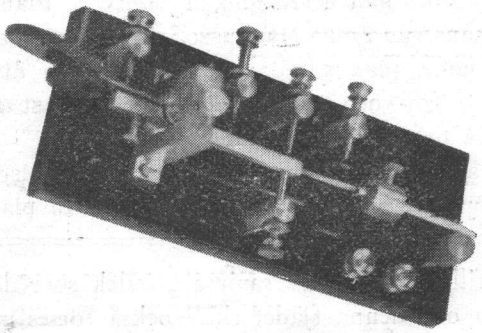

Samtliga ställskruvar i ståndarna äro 4 mm gängade och ungefär 28 mm långa. Då det är ganska svårt att få tag på lämpliga skallskruvar så går det givetvis lika bra med vanliga skruvar med tillhörande muttrar. I två av dessa skruvar inborras 1,5 mm silvertråd, se ritn. och i en tredje inborras ett 2 mm stift som får uppbära spiralfjädern som går mellan denna skruv och stiftet Y på nyckelarmen.

Nu återstår endast att göra "handtagen" och det ena göres av 3 mm ebonit i storlek enl. ritn. och det andra bör svarvas för att få lite "style" på det hela! Innan man skruvar fast dessa båda handtag skall man

Göteborgsflygare togs för spökflygare.

Nu sedan freden kommit igen och privatflygarna fått bensin till sina privata färder, blir det säkert åtskilligt liv i luften. Före krigsutbrottet hade de svenska privatflygarna kommit långt, men nu blir det säkert full fart.

För att höra lite om gamla tider söker ORX:s medarbetare upp en bland det göteborgska gamla flygargardet, disponent Uno Ranch, som har åtskilliga flygarår och flygtimmar bakom sig. Disponent Ranch började sin flygutbildning 1925 redan, i Tyskland vid Weimarer Flugzeugbau. Där blev han icke fullt färdig, men han fick sin första ensamflygning, vilken på grund av ett brustet vevstakslager slutade i en plantskola. På grund av att flygskolan gick omkull fick disp. Ranch endast något över 20 flygtimmar. Skolplanet var en gammal Albatross och i sådant skick att de svenska flygmyndigheterna aldrig, åtminstone inte nu, skulle godkänt densamma. Kärran var byggd 1917 och hade med all säkerhet varit med i förra världskriget.

Åren 1927—1928 blev det så litet DK-flygning med en god vän, som disponerade en gammal AVROE, typ 504 K, vilken hade en 130 hkr roterande Clergé-motor. Även detta plan var en kvarleva sedan förra världskriget, vilket väl var det allra vanligaste med de dåtida privatplanen. Certificat fick disp. Ranch 1932 och på Torslanda samt skaffade sig så småningom eget plan, en Moth mot beteckningen SE-ACD. Planet köptes av hans vän Folke Magnusson, "det flygande X-et".

Med detta plan gjorde disponent Ranch åtskilliga färder i Syd- och Mellansverige och oftast för att hälsa på bekanta och vänner.

Det är klart han har åtskilliga upplevelser från dessa färder och vi kunna tyvärr bara få plats med några. En härlig sommarkväll tog disponenten sin röda Moth för att titta lite på utsikten "sådär från ovan" och det bar i väg ut över skärgården och kursen ställdes först mot Marstrand med dess förr så betydande fästning. Det var samma år som spökflygerierna voro i gång i norra Sverige. Då maskinen som sagt var rödmålad löste en groggande badgäst i en hast spökflygningsproblemet. Planet tillhörde kamrat Stalin därborta i öster, den saken var klar. Badgästen ifråga fick ett ilsamtal till myndigheterna i sin hemstad Stockholm och det blev givetvis en väldig uppståndelse där en tid, innan saken fick sin lösning.

Att t. ex. hämta en säck potatis med bil, passade icke disp. Ranch. Familjen hade fått en säck potatis i present av en släkting i Varberg och varför skulle den hämtas med bil då flygplan fanns disponibelt? Det blev att åka ut till Torslanda, där planet var stationerat. Herr Ranchs dåvarande mekaniker, göteborgaren Birger Jansson, invigdes i det hela och så bar det i väg till Varberg. Där blev det att placera säcken i knäet på herr Jansson, något annat lastrum fanns inte på det lilla planet. Så startades det på nytt och startsträckan blev givetvis en aning lång, då ju en säck potatis ju väger en del. Men fram kom i alla fall den första "luftpotatisen" till Torslanda.

I början av kriget köpte herr Ranch SE-AGB, en REARWIN och senare också SE-AHW och SE-AHC, båda GV-38. Dessa plan gjorde sedan åtskilliga färder under beredskapstiden på LV och LS-flygningar. Själv flög herr Ranch c:a 1200 flygtimmar, men hans plan gjorde sammanlagt minst 2300 timmar på dylika flygningar. Trots att dessa uppdrag ofta fick ske under svåra förhållanden, klickade det inte mera än en enda gång. Det fanns ju ingen riktig flygbensin utan det var att köra på bentol och bentyl. Men det gick som sagt och största förtjänsten härför tillfaller mekanikerna hrr Urban Lindén och Gustav Isacsson, enligt disp. Ranch.

LV- och LS-flygningarna voro ibland oerhört ansträngande. Att sitta 7—8 timmar om dagen vintertid och då termometern var nere på minus 25 grader, är givetvis ingen sinekur. LV-flygningar äro ju tillika det mest monotona uppdrag man kan tänka sig.

Men det har gått och nu är dylika uppdrag över. Disp. Ranch har "flygplaner" även för framtiden och det av kanske mera omfattande slag. Ännu vill han icke yttra någonting, men vi kanske får möjlighet att återkomma till saken inom kort.

bege.

---

bocka till en fjäder av samma grovlek som de förut nämnda och denna fjäder skall också förses med silverkontakt i likhet med de föregående. Denna fjäder sitter in mellan de båda handtagen och är dessutom fäst med ett litet stift i nyckelarmen (2). Det går lätt att bocka en fjäder om den är glödande, så värm den över en gaslåga el. dyl.

Under bottenplattan klistras nu med celluloidlim 4 gummifötter fast (kunna inköpas i en järnaffär) och de med H betecknade kontakterna förbindas med en tråd och bugen är klar för "provkörning". Men träna först en tid med summer innan Ni låter Bugsigsen gå ut i etern!

Good Luck!/*SM5WI.*

Äro de nya amatörbestämmelserna för svåra?

Det har blivit ett oerhört gny sedan vi i föregående n:r publicerade utdrag ur förslaget till de nya amatörbestämmelserna.

Vi vilja gärna ytterligare framhålla att det endast gäller "förslag" och att de alltså icke äro def. bestämda. Det är alltså alldeles för tidigt att yttra sig om saken men då massor med brev dagligen hamna på redaktionsbordet i denna sak, kan man ju alltid ventilera den.

Huvudparten av de kortvågsintresserade som tillskrivit QRX börja med att klaga på avgifterna. Tidigare var det endast en "engångskostnad" på kr 40: —. Inget behövdes erläggas för provet. Nu föreslås t. ex. för A-certificat kr. 25: — och sedan blir de: kr. 20: — pr år plus mottagarelicens.

Det är ju klart att det blir andra summor och att det också blir kännbart för många, men jag tycker faktiskt att det icke är orimligt. Det är visserligen sant, som många framhåller, att staten och militären ha nytta av dessa amatörer på flera vis men kostnaderna för dessa prov och kontroller, jag antar att det kommer att bli dyl., måste ju betalas på något vis. Jag anser också att en så förnämlig och givande hobby verkligen är värd dessa utgifter.

Sedan var det de rent tekniska fordringarna. Dessa göra faktiskt en gammal sändarham betänksam. Men kan det verkligen vara så svårt?

Ett par ha sagt ungefär så här, jag har lärt mig hålla i en nyckel och behärskar c:a 100 takt mycket bra, jag skall köpa en färdig sändare och mottagare och trafikrutin har jag från min militärtjänst, amatörtrafiken lär jag mig helt på ett par kvällar. Varför skall jag då behöva en massa tekniska kunskaper som jag glömmer efter ett år?

Ja, det var ju en sida av saken och dessa bli faktiskt ypperliga signalister i det militära om det skulle ifrågakommas igen. Men det kan icke skada att veta åtminstone något, om man också knappast får se in i en "militärapparat" och jag tror att dessa lokala klubbar, kommer att organisera dyl. utbildning och det kan säkerligen icke skada med lite "hum" om det hela. Vidare tror jag också att det ser värre ut än vad det blir i praktiken. De tekniska proven kunna väl icke bli allt för omständiga.

QRX har kontakt med många gamla sändareamatörer och dessa ha hälsat de skärpta fordringarna med tillfredsställelse. *SM-Hams böra på ett förnämligt sätt representera Sverige i etern.* Ungefär så har det låtit från flera håll och det tycker jag är bra. QRX har vidare hela tiden försökt vara ett språkrör för amatörernas önskemål och om vi se tillbaka, se vi i n:r 2 av QRX, april 1945: *"Vi måste ha många nya SM-Hams, men rutinerade och kunniga dyl., som respektera myndigheternas bestämmelser och i allt äro fullt lojala. Fordringarna för att erhålla sändarelicens må gärna skärpas, det skadar ingalunda."*

Vidare skrevo vi i juli 1945 i n:r 5: *"Det lär ha ifrågasatts att öka fordringarna på den personliga färdigheten och insikten på det radiotekniska området. Detta skadar ingalunda och kan på sätt och vis i många fall vara behövligt. Emellertid bör detta icke vara aktuellt omedelbart. Det kan i så fall icke skada att låta en dyl. ändring anstå något år. Säkert finns det många gamla sändaramatörer vilka voro mycket aktiva före kriget, men som under de senaste åren icke haft någon som helst möjlighet till träning. Tråkigt vore det om en dyl. gammal Ham skulle falla igenom och behöva börja på nytt".*

Det visar redan bara detta att myndigheterna äro mycket hänsynsfulla. De def. bestämmelserna för sändareamatörerna kommer att avgöras på Kungl. Telegrafverket, Radiobyrån i Stockholm. Personalen där kan sin sak, det tycker jag räcker. Myndigheterna äro mycket välvilligt inställda mot oss och allt kommer säkert att ordnas på allra bästa sätt, den saken är klar.

De militära myndigheterna som också ha ett finger med i spelet, vet vilken nytta amatörerna gjort under beredskapstiden och vet också vad de kunna komma att betyda i framtiden, de göra nog sitt.

Skulle jag önska slå ned på någonting skulle det vara, att de aktiva sändareamatörerna 1939 och början av 1940, under beredskapen till minst 95 % fått en god träning i det militära. Under de återstående månaderna av året äro de säkert mycket verksamma i etern. Jag tycker detta räcker och låt dem i gengäld slippa nya prov o. s. v. Låt oss utan vidare få vår licens förnyad under 1947!

BENGT GAWNE.

QRX kostar **kr. 5:—** pr år (minst 12 n:r. Insätt beloppet å postgiro 49097. Ni kan prenumerera när som helst. QRX kommer ett år efter angivna månad.

En nätansluten 2-rörsmottagare.

Av 1:ste Telegrafassistent H. W. STRÖMBERG i Gävle.

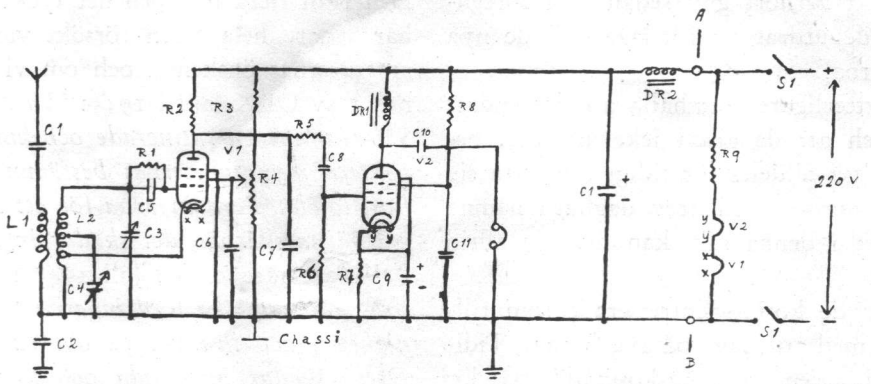

MOTTAGARENS KOPPLINGSSCHEMA.

DATA PÅ INGÅENDE DELAR.

R1	1—5 M ohm	C1	50—100 pF	C10	0,1 mfdF
R2	0,1 M ohm	C2	0,1 mfd F	C11	0,1 mfdF
R3	50 k ohm	C3	150—200 pF	C12	4 - 8 mfdF
R4	50 k ohm pot.m.	C4	50 - 100 pF	C13	4—8 mfdF
R5	10 k ohm	C5	100 pF,gl.	S1	2-pol. strömbr.
R6	0,5 M ohm	C6	1 mfd F	DR1	Lfdrossel el. lftransf.
R7	2 k ohm	C7	500 pF	DR2	sildrossel
R8	0,1 M ohm	C8	0,01 mfd F	V1	det. rör 6J7
R9	700 ohm 60 W	C9	25 mfdF el. lyt 12V	V2	lfrör 6J7

Ovanstående schema visar kopplingen för en för nybörjare lämplig apparattyp. Att den är lämplig för nybörjare behöver dock inte innebära att apparatens prestationsförmåga är mindre god. Tvärtom, bygges och injusteras apparaten omsorgsfullt kommer den att vid användningen visa sig vara en mycket god mottagare. Att den utgör ett lämpligt objekt för nybörjarens experimentlusta, får tillskrivas den omständigheten att den är enkel och billig att bygga. Fullt färdig torde den komma att kosta c:a 60 kronor utan hörtelefoner.

Apparaten är av den typ, som i amatörkretsar brukar benämnas O—V—1 d. v. s. en konstruktion med detektor och lågfrekvenssteg. Den är icke avsedd att driva högtalare, ehuru detta väl skulle låta sig göra om V 2 utbytes mot ett slutrör. Känsligheten kommer dock i så fall att bli något mindre. Avsikten är icke att här lämna någon fullständig beskrivning på mottagaren och dess funktion. Därtill är spaltutrymmet alltför begränsat. Här skall endast lämnas några råd rörande det praktiska utförandet. Schemat har utarbetats för anslutning till 220 V likströmsnät. Detta, att vissa risker äro förenade med apparatens användning om icke speciella försiktighetsåtgärder vidtagas. liksom ett utförande för allström, innebär emellertid

Ett oeftergivligt villkor för att en apparat av vad typ den än må vara, skall fungera tillfredsställande är, att största omsorg nedlägges på såväl det mekaniska som det elektriska utförandet. Chassiet skall vara stabilt, delarna stadigt monterade och alla förbindningar väl utförda. Slarv är ej förenligt med god amatöranda.

Chassiet utföres av 1 mm järn- eller 2 mm aluminiumplåt. Storleken blir beroende på de använda delarnas dimensioner, men ett format på 250×160 mm med 60 mm höga kanter utefter de båda långsidorna torde vara lagom. Utgångsmaterialet blir alltså en plåt c:a 250×280 mm. Utefter den ena långsidan fastskruvas en frontplatta c:a 250×200 mm av 2 mm aluminiumplåt. Denna platta skall skärma mottagaren

för handkapacitet och skall därför vara av ett material med god elektrisk ledningsförmåga. Då inga mått angivits på skissen över delarnas montering skall här nämnas vad som är att iakttaga vid delarnas utplacering.

Spolhållaren, V 1 C 3 och C 4 böra placeras så, att ledningar dem emellan bli så korta som möjligt. Spolen bör dock ej komma närmare röret eller någon metalldel än ett avstånd lika med spolens halva diameter. Spolhållaren bör därför monteras på isolerat material eller fästas med långa skruvar med distansrör, så att avståndet mellan spolen och chassiet ej blir mindre än som ovan angivits. Placeringen av övriga delar är ej direkt kritisk. R 9, som blir ganska varmt, bör dock sitta så långt från spolen som möjligt och omges med skärm av masonite, asbest eller dylikt. Denna skärm får ej placeras för nära motståndet — 3 à 4 cm från detta — och skall vara lika hög som frontplattan. DR 2 och C 12 placeras under chassiet och nätsladden införes på baksidan genom en isolerande bussning. Småkondensatorerna och motstånden placeras så, att kortast möjliga ledningar erhållas. Särskilt gäller detta R 1 och C 5, vilka fästas direkt på rörets gallerkontakt och omges med en metallskärm, som anslutes till den ända av R 1 och C 5, som är kopplad till spolen.

Bandväljarkondensatorn C 3 och bandspridningskondensatorn C 4 böra vara av god konstruktion och få absolut ej glappa. Tänker man använda apparaten för högre frekvenser, 15 Mc och däröver böra de ha keramisk isolation. I annat fall kan man gott klara sig med billigare kondensatorer. Kan man komma över några från en skrotad apparat, går det bra att använda den om lämpligt antal plattor plockas bort, så att kapacitansen blir lagom. C 3 och C 4 förses med skalor, av vilka den för C 4 bör vara utrustad med fininställning. Potentiometern R 4, med vilken återkopplingsgraden regleras, kan placeras godtyckligt. C 6 bör dock anslutas så nära röret som möjligt.

Spolarna i apparaten äro utbytbara och fästas i en 5-polig hållare. Som spolstommar lämpa sig socklar till utbrända radiorör. L 1 lindas nederst på sockeln och L 2 på c:a 5 mm avstånd ovanför L 1. Hål borras i sockeln, genom vilka de olika anslutningarna dragas och föras ned i sockelstiften där de lödas. Före lindningen sträckes tråden väl och hålles sedan hårt spänd då spolen lindas. Då spolarna äro färdiga fixeras lindningarna med några droppar celluloidlim här och var. Hela lindningarna skola icke impregneras med lim. Celluloidlim göres genom att lösa celluloid i aceton. Här nedan angivas antal varv m. m. för spolar lindade på 40 mm spolrör.

1,3— 3,2	10	60	4	x
2,6— 7,0	10	27	1 1/2	x
5,5—15,5	5	13	1	8
9,0—28,0	4	7	3/4	4
15,0—45,0	1	3	1/2	1

Dessa spolar ha lindats med 0,8 mm silkeomspunnen koppartråd. L 2 är i samtliga fall c:a 40 mm lång. Spolen är sålunda icke tätlindad utan varven äro utspridda så att rätt lindningslängd erhålles. L 1 tätlindas. Uttagen för katod- och bandspridningsvarven räknas från L 2:s jordända, som ligger närmast L 1. x anger att uttag icke göres för dessa områden, utan det stift till vilket L 2:s gallerända kopplas, förbindes med det stift som i spolhållaren gör kontakt med förbindningen till C 4. Om spolarna lindas på rörsocklar får L 2:s lindningslängd minskas och klenare tråd, 0,3—0,5 mm, användas för de lägre frekvensområdena till både L 1 och L 2. Härvid ändras dock spolarnas induktans något och frekvensområdena bli ej de ovan angivna. Dessa äro ju dessutom beroende på kapacitanserna hos C 3 och C 4, som för ovanstående värden äro 140 resp. 35 pF. Bandspridningsuttagets placering bestämmer graden av bandspridning. Ju "högre" uttaget placeras desto mindre blir spridningen, d. v. s. desto större frekvensområde täckes i ett skalsvep med C 4. Katoduttagets placering är avgörande för återkopplingens funktion. Ju högre upp uttaget placeras desto fastare blir kopplingen. Uttaget bör ej placeras högre än att detektorn svänger över hela området, då R 4 är påvridet till hälften. Här finnas goda möjligheter till experiment med spolarna så att man får den bandspridning och den funktion hos återkopplingen som man önskar. Man kan även tillverka spolhållare av bakelitrör med en inre diameter som passar nätt och jämt över rörsockeln, på vilken det fästes med cellulosalim och ett par små stift. Röret kan göras av c:a 80 mm längd och i övre ändan förses med en platta eller

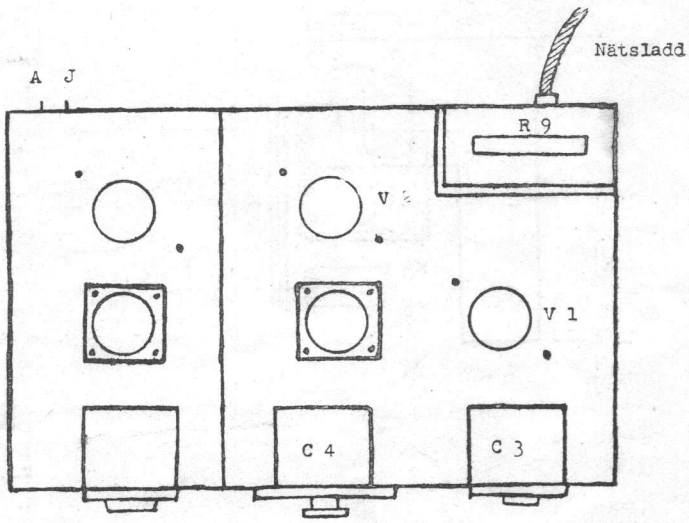

ett tvärstycke av ebonit el. dyl. så att spolen bekvämt kan utbytas. Sådana bakelitrör finnas att köpa i de flesta radioaffärer som föra lösa delar. Har man speciella spolhållare så är detta så mycket bättre. De i tabellen angivna värdena bli dock beroende av spolhållarens dimensioner så här får man prova sig fram till bästa resultat genom den vanliga metoden "try and cut".

Gallerläckan R 1 inverkar på återkopplingens mjukhet. Olika värden mellan 1 och 5 megohm böra prövas. Återkopplingen skall vara mjuk, d. v. s. röret skall svänga allt kraftigare ju mer R 4 vrides på och så småningom blockeras av svängningarna. Någon knäpp eller klick skall inte höras då R 4 vrides sakta. Blockeringen skall upphöra vid det värde på R 4 där den började, om återkopplingsgraden minskas. Det får inte finnas någon s. k. eftersläpning. Skulle detektorn vägra att återkoppla på något område eller vid viss inställning av C 3 eller C 4, prövas med att minska antennkopplingen genom att minska C 1 eller flytta L 1 längre från L 2.

Som ovan nämnts böra vissa försiktighetsåtgärder vidtagas för att eliminera riskerna med en apparat där

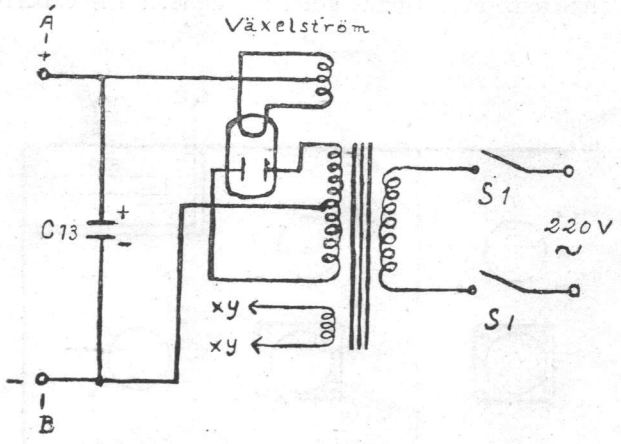

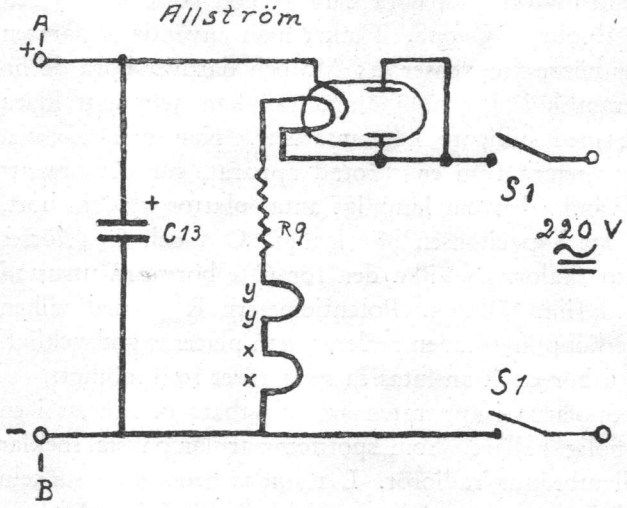

chassiet är anslutet direkt till nätet. Som framgår av schemat skall chassiet då väggkontakten är rätt vänd ha minuspotential. I vissa lägenheter är nätets pluspol jordad, vilket innebär att chassiet i dylika fall kommer att ha 220 V spänning till verklig jord (vatten- eller värmeledning). Vidrör man då chassiet med hörtelefonen på, kan lätt en olycka hända. Att ansluta hörtelefonen direkt till chassiet avhjälper inte denna olägenhet, då en kontakt med t. ex. värmeledningen i detta fall skulle få samma tråkiga följder. Enda möjligheten är att bygga in hela apparaten i en låda av isolerande material (trä, masonite el. dyl.) och se till att rattarna sitta ordentligt fast så att man ej riskerar att de falla av och man får stötar genom axlarna till C 3, C 4 eller R 4. I lådan borras flera ventilationshål på sidorna och locket inom R 9:s avbalkning. För spolbyte kan en lös lucka anordnas i locket på lådan.

Glöm ej att taga ur väggkontakten om justeringar skola utföras i apparaten. Måste spänningen vara på i dylika fall, så ha ej hörtelefonen på och tag för vana att hålla den ena handen i en ficka. Då är risken för obehagliga överraskningar minimal.

Apparaten kan naturligtvis konstrueras för allström eller enbart växelström. Här visas ett par skisser för dylika anslutningar. Vid växelström bör man ha likriktarerör och transformator på annat chassi än apparatens och på något avstånd från denna, man får annars lätt in brum i kretsarna och därmed i hörtelefonerna.

Vid anslutning till 120 volts likströmsnät bliva motståndsvärdena något olika. R 2 och R 8 bör vara omkring 1.000 ohm och R 3 5.000 ohm och R 9 omkring 350 ohm. I övrigt får man pröva sig fram till lämpliga värden.

På skissen av chassiet med delarnas placering är plats lämnad för ett högfrekvenssteg. Det kan även vara lämpligt att beräkna utrymmet för en slutpentod om man önskar utöka apparaten till att kunna driva en högtalare.

Europas enda

Vi

presentera:

Fru Ingrid Ingvarsson.

SM7YL

År 1931 fick SM sin första "radiokvinna" men som lyssnareamatör, med signal SM 7-088. Men 1937 genomgick fru Ingrid Ingvarsson licensproven med glans i Simrishamn och fick av Kungl. Telegrafstyrelsen sändaresignalen SM 7 YL och därmed fick Sverige sitt första YL.

Fru Ingvarsson har i alla tider varit radiointresserad och började som "aktiv" i en radioaffär i Simrishamn.

Inte blev det bättre sedan hon träffat en radiostyrman John Ingvarsson som genomgått navigationsskolan i Göteborg 1934 och tagit radiotelegrafistcertifikat av 2. klass samma år.

Det blev att träna morse för fullt och även ventilera radioteknik. När fru Ingvarsson 1937 gjorde licensproven behärskade hon utan vidare 100-takt.

Hon hade då gift sig den 4. maj 1936 med styrman Ingvarsson och tillsammans byggde de då en Hartley på c:a 20 watt. Sedan dess har SM7YL varit mycket aktiv och har haft många fb dx. Inte minst dx med maken. Varje kväll kl. 23.00 var det bestämt qso så att maken, som ibland vistades i fjärran länder, fick veta hur de hade det därhemma. Var det för krångligt fick —YL hjälp av SM7SG, herr Möller i Simrishamn, men för det mesta klarade hon det själv.

Fru Ingvarsson var inte bland de minst glada då sändningsförbudet upphävdes. Hon skall sätta igång igen och är icke det minsta betänksam mot de nya amatörbestämmelserna då hon verkligen är tekniskt intresserad också och en riktig "gammal hamräv". Hon vet att så snart maken, som nu är ute på haven igen, bara träffar en ham, så blir det strax att ropa SM7YL de — någonting.

NW QRA Simrishamn tidigare Brantevik.

"amatörsändare familj"

Styrman John Ingvarsson.

SM7qS

STYRMAN JOHN INGVARSSON tog som sagt radiotelegrafistcertificat 1934 och samma år fick han sändarelicens. Han har hela tiden sedan dess varit mycket aktiv sändareamatör och hans sigs har hörts från många Ham-stns i olika världsdelar. Kommer han till en hamn så nog söker han upp de Hams som finnes.

Styrman Ingvarsson började som radiostyrman å 'Gottfrid" och stannade där i två år. Sedan blev det Hälsingborgsbåten "Galia" i 14 mån. Under kriget gick han både på Tyskland och England och blev minsprängd i juli 1941 med "Stig Gorthon" utanför tyska nordsjökusten. Båten kantrade och han låg en timma i vattnet tills räddningen kom i form av tyska krigsfartyg. Sedan blev det "Sigyn" som också var en Hälsingborgsbåt. På hösten 1942 blev den antingen torpederad eller minsprängd i Engelska kanalen, men herr Ingvarsson klarade sig även då. Nu är styrman Ingvarsson ute igen och det går säkert att få qso med honom vid tillfälle. Något stnd qso Simrishamn och honom är ännu inte organiserat, men det kommer i sinom tid och "QRX" får veta det.

Makarna Ingvarsson är alltså en riktig "Hamfamilj" och om några år, då barnen vuxit mera, blir det väl flera anropssignaler som bli upptagna i Simrishamn dit familjen nu flyttat från Brantevik.

GAWNE.

OZ Danmark

De danske Amatører er igen i Æteren. Den 15. December blev Omraadet 28,1 — 28,1 MHz aabnet for Amatørsending og den 15. Januar 58,7 — 59,8 MHz Baandet. Der er nu paa disse Baand en livlig Virksomhed — Lokaltrafik paa 5 m og DX-Forbindelser paa 10 m. Om Eftermiddagen er der mange amerikanske Telifoniamatører i Gang paa 10 m, de kommer ind med fin Styrke, saa der er "Bid" for de gamle DX-Amatører.

— — —

Søndag den 20. Januar afholdtes Stævne i Odense. Der var Foredrag om Sendere af OZ9R og senere Auktion over "Frigivet, efterladt" Radiomateriel. Stævnet var som sædvanlig velbesøgt og Succes'en var till Stede.

— — —

OZ, EDR's Medlemsblad, har faaet nyt Format, idet det är blevet mindre og derved mere praktisk, saaledes at det skulde være mindre udsat for Beskadigelser under Distribution.

— — —

Januar og Februar OZ indeholdt bl. a. Beskrivelse af et FM-Anlæg — Nøgling af Skærmgitterrør som Oscillator — DR-Amatørens Maalesender. — En 5 m FM—AM Amatørsender — En Antenne til 59 MHz Senderen — Krystalkontrol paa 56 MHz — Radioreglementet — En 9 Rørs Ultrakortbølge Super — Frekvensmaaling paa UHF og VHF — Forslag till VHF-Test.

— — —

I Danmark forventer man, at der vil blive indført en teknisk Prøve i Lighed med den svenske og engelske ved Udstedelsen af nye Licenser.

— — —

Den 10. Marts afholdtes extraordinær Generalforsamling. Til Formand valgtes OZ8T. Nye Bestyrelsesmedlemmer blev OZ7MP og OZ7T.

— — —

En Kortbølgeamatør, der før Licensens Frigivelse havde prøvet en 5 m-Sender er den 12. Martz idømt en Bøde paa 100 Kroner samt Konfiskation af den benyttede Sender. Desuden er der nægtet ham Licens.

— — —

Marts OZ indeholdt bl. a.: "En 5 og 10 m-Sender" — "Et FM-Anlæg" — "En Styresender" — "Ultrakortbølge-Antenner" — "5 og 10 m-Stationernes tekniske Udstyr".

Börge Otzen
— OZ8T —

OZ faar ikke disp. 80-meters baandet, thi dette er optaget af flyvesikkerhedstjensten.

Red.

Glöm icke att förnya prenumerationen å QRX.

SM hörs åter i etern.

Efter 7 1/2 års qrt kan man nu återigen höra SM-sigs på 3,500—3,635 kc/s igen. Första man på banan var SM5VW som den 14/3 qtr 22.30 St startade med ett allmänt anrop, OZ5XX svarade, VW omtalade att det var hans första qso efter kriget. Efter en stund gjorde SM5YV sin entre i etern, kontakt med -VW uppnåddes omedelbart. God 3:a var SM5WT som med 598x-sigs i ett cq tillkännagav sin ankomst. Efter hand ha sedan flera startat. Välkomna och väl mött igen OM:s.

Conds på 14 mc/s har under senaste tiden varit goda för dx, särskilt på sydamerika, bästa tiden på dygnet har varit kl. 22—24. Följande stationer ha med god läsbarhet och ljudstyrka avlyssnats: PK3MR, PY2KT, YV5AE, PY2HT, PY2AY, PY6AJ, LU1CA, PY7AD, CM2SW, CO5FL, TI2RC, LU6DJ, PY4IK, CE3AG, ZP6UK, LU6IR, ZC4A, PY1GJ, YV5AN, FA8B, PY4IE, LU2FC, ZP6AB, ZP2AC, PY4IK, CM8I, LU8EN, CX1NE, PY4IK, LU9AX, HK1AB, EI2M, CX1CX, EP1C, CP2V, HC1FG, HK3AO, CN8S, ZC4C, HZ2YY.

28 mc/s-bandet ha vissa dagar släppt igenom USA-trafiken, bästa tiden härför ha i allmänhet varit kl. 14—17. Stark qsb har dock mestadels gjort sig gällande. Följande stn/s ha antecknats: FA8B, W4FTT, W3EHW/1, W3KAA, W1DUK, W2AWF, W1EH, W2ANM, W2BXA, W8WWF, W2AYF, W2AGW, G6ZO/I, W2KQT/KB6, W7DRF/I, VE1EP, W1CH/1 W8CDD/2, VE3AQB, VE4SO, VE1LT, W9TDV/2.

Karl Johansson, Tidavad.
-NQ.

Tyvärr ha vi icke kunnat få plats för alla bidrag denna gång, bl. a. har »hört i etern» från *P. Bergendorf* måst utelämnas. Nästa gång få vi bättre plats. Kom bara med bidrag.

Frågor och svar:

Fråga: Hur användes en sådan frekvensmeter som beskrives i n:r 2 1946 av QRX. Tacksam för svar i frågespalten.

"L. E."

Svar: Om t. ex. en sändaramatör vill söka förbindelse med en låt oss säga PY-station, bör han, för att säkrast erhålla förbindelse, ligga på samma frekvens som denna. Man ställer då först in PY-stationen så exakt som möjligt på sin kortvågsmottagare, vrider därefter på ratten till frekvensmeterna så att dennas svaga ton höres i kortvågsmottagaren på exakt samma ställe som PY-stationen. Nu skiftar man över hörtelefonen till frekvensmätaren och ställer därefter in sändaren tills att denna höres i frekvensmätaren (rör *ej* frekvensmätarens inställning under denna manöver!) och man "ligger" då på exakt samma ställe som PY-stationen.

Fråga: Vilka amerikanska rör skulle kunna användas till den i sista numret av QRX beskrivna frekvensmätare-Monitor?

"U. S. A."

Svar: AF7 kan ersättas med 6J7 eller 6K7, AC2 med 6C5 eller 6J5 och likriktarröret med ett 80. Transformatorn får då givetvis lämna glödström som passar för dessa typer!

Fråga: Undertecknad som ej har tillgång till växelström vore tacksam för en beskrivning i QRX över en frekvensmätare för likström eller batteri.

Högaktningsfullt *"Erik"*.

Svar: Det kommer i något av de närmaste numren beskrivning över en dylik för batteridrift.

Fråga: Skulle inte tidningen QRX kunna lämna några tips angående antenner som äro lämpade för såväl sändning som mottagning på kortvåg!?

"Blivande HAM".

Svar: Jo, vi komma inom den närmaste tiden att publicera en del artiklar om antenner avsedda för såväl sändning som mottagning.

Klubbnytt

EKEBY KORTVÅGSKLUBB

bildades tisdagen den 5 mars av några kortvågsintresserade och initiativtagare till det hela var radiotekniker Karl-Erik Thuvesson.

Redan från början visades mycket stort intresse och klubben disponerar redan över egen lokal i en nybyggd fastighet.

Styrelsen fick följande sammansättning: Ordf. radiotekniker Karl-Erik Thuvesson, vice ordf. murare Gustaf Andersson, sekr. elektriker Arne Weberg, vice sekr. industriarb. Lauritz Kristoffersson, kassör målare Thore Ekvall och materialförvaltare musiker Uno Ekvall.

Efter styrelseval vidtog övriga mötesförhandlingar. Instruktionskurser ha redan börjat. De flesta medlemmar äro redan mer eller mindre telegraferingskunniga sedan det militära. Kurser i morsering och elektroteknik skall pågå varje tisdag mellan kl. 19,30—22,30, härvid en timmas morsering och en timmas elektroteknik. Klubben förfogar också över apparatur i form av lektionsbord för morseträning. Detta drives av en R C generator med tre rör. Även en rörsummer för batteridrift har tillställts klubben. En hel del övrig material har av medlemmarna skänkts till klubben.

Klubben har Svenska Radiotidningen QRX som klubborgan. Nya medlemmar äro välkomna. Hänvändelse göres till Herr Gustaf Andersson, Norrevärn, SKROMBERGA.

VÄSTERÅS RADIOKLUBB

höll sitt ordinarie månadssammanträde torsdagen den 21 februari å Övre Gillesstugan, KFUM. Efter de raskt undanstökade mötesförhandlingarna följde ett föredrag om television av hr A. Hellström. Resten av kvällen ägnades åt kortvågslyssnarna, och några klubbmedlemmar demonstrerade ett urval av QSL-kort, som de erhållit från radiostationer världen runt.

Enl. uppdrag SVEN DAHLBERG.

BOLLNÄS KORTVÅGSKLUBB

höll måndagen den 18 febr. årsmöte. Styrelsen för det nya verksamhetsåret fick följande sammansättning: Sigfrid Eriksson, ordf., Göte Westin, v. ordf., Erik Lidman, sekr., Lars Melin, v. sekr., Alf Johansson, kassör. Förslag till klubbens stadgar, författade av hr S. Eriksson, behandlades av styrelsen och stadgarna, bestående av tio paragrafer och tryckta på två ark, tilldelas varje klubbmedlem.

Det gångna året har präglats av stort intresse av dem, som ha haft möjlighet att närvara vid klubbens sammankomster och övningspass. P. g. a. att medlemmarna till största delen består av S.J.-personal med obestämda tjänstgöringstider, försvåras det regelbundna arbetet, särskilt telegraferingsträningen. Detta till trots ökar färdigheterna betydligt, och de flesta ser förhoppningsfullt fram mot den dag, då provet för det svåråtkomliga amatörcertifikatet skall äga rum. Hrr S. Eriksson och A. Johansson ha demonstrerat sina U.K.V.-apparater och varje vecka anslås en timme till radiotekniska studier under ledning av någon av klubbens sakkunniga. Någon egen klubblokal ha vi ej ännu lyckats anskaffa, utan vi hyr fortfarande ett klassrum i realskolan två kvällar i veckan à 2: — kr., vilket går utmärkt.

ULTIMUS.

KALMAR KORTVÅGSKLUBB

bildades torsdagen den 21 febr. Konstituerande mötet på Norrgård, FO-staben, hade samlat 43 deltagare.

I höstas redan kom klubbtanken upp och den 18 jan. samlades 6 intresserade för att diskutera förberedelserna. Efter ytterligare tre sammanträffanden kände vi oss mogna för ett informationsmöte den 5 febr. Inbjudna voro FO-befälhavaren, signalofficeren på flygflottiljen, telegrafkommissarien, polischefen, en av läroverkets fysik- och kemi-lektorer, lottachefen samt representanter för ortspressen. Initiativtagarna redogjorde för begreppet radioamatör; hur inom forskning och industri framstående personer som t. ex. Marconi, Edison och Armstrong börjat som amatörer samt för amatörernas stora betydelse inom förbindelsetjänsten både hos de stridande under det senaste världskriget och hos oss i Sverige. Även förslag till klubbens program och stadgar presenterades. Inbjudarna vädjade till de närvarande att var och en på sitt sätt stödja klubben och dess syften. FO-befälhavaren överste Björkman lovade att i möjligaste mån ställa lokaler och undervisningsmateriel till förfogande.

Sedan tidningsartiklarna från informationsmötet hunnit tränga fram till och diskuterats av det stora flertalet intresserade i Kalmar med omnejd inbjöd initiativtagarna till konstituerande sammanträde på Norrgård den 21 febr. Kalmar Kortvågsklubb bildades och 37 medlemmar tecknade sig. Inträdesavgiften fastställdes till kr. 3: — och årsavgiften kr. 2: —. För värnpliktiga inkallade till första tjänstgöring samt studerande beslöts att reducera inträdesavgiften till kr. 1: —. Styrelsen fick följande utseende: Ordförande radiotelegrafist G. Örhagen, v. ordf. ing. G. Lissinger, sekr. kammarskrivare S. Thorén, v. sekr. radiotelegrafist J. Sunesson, kassaförv. frk. Ingrid Karlsson, materialförvaltare avdeln.-chef S. Hjelm, studieledare ing. Å. Rydberg samt utan funktion löjtnant I. Ivarsson, lektor Lenander, radiomontör O. Sjögren. Till revisorer valdes radiomontör B. Malmberg och köpman B. Lagström.

Sitt andra möte höll klubben den 28 febr., vid vilket 8 nya medlemmar anmälde sig. Klubben beslöt tacksamt emottaga ett av radiotekniker Söderlund skänkt sändarrör. Typ RCA 815.

Studieledarens av styrelsen tillstyrkta program för mars fastställdes: telegrafering tisdagar kl. 19.00—22.00; föreläsningar torsdagar kl. 19.00, den 7 och 21 tekniska ämnen, den 14 reglementen. Handledning för studium av engelsk-amerikansk facklitteratur avses även. — Preliminärt utlovade lektor Lenander vissa demonstrationer och experiment på läroverkets fysikrum.

Första telegraferingskvällen den 5 mars samlades 32 träningssugna, varav 4 nya anmälde sig för inträde i klubben, som härmed fick sin 55:e medlem. De tre kvinnliga deltagarna i kvällens övningar hävdade sig utmärkt i resp. klass. Vår kvinnliga kassaförvaltare — vem kan motstå henne om avgiften mot förmodan någon gång skulle behöva avkrävas — behärskar t. ex. 80—90 takt.

Klubben avser ett intimt samarbete med befälsutbildningsföreningen, som har intresse av våra instruktörer och i gengäld skulle klubben få större tillgång till lokaler och undervisningsmaterial.

G.

ÖSTERSUNDS KORTVÅGSKLUBBS

första årsmöte hölls den 25 februari varvid den av årsmötet valda styrelsen fick följande sammansättning: Ordf. T. Sandén, v. ordf. E. Blix, sekr. E. Karlsson, v. sekr. J. Elvgren, kassör R. Book samt övriga ledamöter S. Westerlund, P. Nilsson, K. Barkée och I. Forsberg. Revisorer: M. Jörgensen och F. Hoverberg med K. Aspman och G. Johannesson som suppleanter.

Antalet medlemmar var den 31 dec. 1945 39 stycken.

Det gångna arbetsåret har givetvis präglats av det rådande sändningsförbudet. Händelseutvecklingen har dock nu tagit en sådan vändning, att Telegrafstyrelsen inom de närmaste dagarna kommer att upphäva sändningsförbudet. Klubben har haft igång olika kurser i den omfattning som varit möjlig. Sålunda har medlemmarna visat synnerligen stort intresse för såväl radiotelegrafi som radioteknik och redan på ett tidigt stadium har man kunnat skönja ämnen till goda och bra sändaramatörer.

Ett brännande problem är lokalfrågan men genom tillmötesgående utav F 4 och I 5 har vi kunnat hålla telegraferingslektionerna igång hela vintern. Värre är det med lokal för teoretisk utbildning i radioteknik enär lokalfrågan i det fallet ställer sig allt för dyrbar — 7 kronor per kväll för en sal i stadens läroverk — för en nybildad klubb. Vi hoppas dock på en lösning även i detta fall.

Radioamatörerna med sina "Dx" utgjorde före kriget en synnerligen stor vänkrets, som hade "QSO" med varandra över hela jordklotet. I Amerika har radioamatörerna varit mer omhuldade än annorstädes och många äro de spännande äventyr på etervågorna och de hjälteroller amatörerna spelat vid uppehållet av radioförbindelser vid naturkatastrofer, eldsvådor och översvämningar, då andra förbindelser brutits.

Mellan kortvågsamatörerna, som oftast bodde miltals från varandra, växte det upp ett kamratskap. Det diskuterades väder och vind men framför allt var det tekniska intresset för radio störst.

Under kriget har all amatörradioverksamhet legat nere, men trots plomberade sändaranläggningar, lever andan kvar. Nu när kriget är slut hoppas vi få återknyta "QSO" med de många radiovännerna ute i stora vida världen och på detta sätt bidraga till att knyta vänskapsbanden fastare nationerna emellan.

KARLSBORGS RADIOKLUBB

existerar fortfarande, fast någon rapport inte synts till i QRX de senaste numren. Regelbundna meetings ha avhållits på Larssons Kafé, varvid demonstrationer av diverse instrument och mottagare samt allmänt mummel förekommit. Särskilt ett instrument ur Populär Radio, en komb. motstånds- och kapacitetsbrygga, rörvoltmeter m. m. "genomskådades" och provades, varvid byggmästaren inhöstade välförtjänt beröm för vackert och gediget arbete. Även flera prov på den i QRX beskrivna 2-rörsmottagaren framvisades och syntes kunna gott och väl motsvara krav på en god mottagare i lägsta prisklass. Senare delen av våra meetings ägnas åt förtärande av olika drycker av svagare karaktär (kaffet dock ej inbegripet i denna styrkebestämning) plus kaféets välkänt goda bröd.

En telegraferingskurs för nybörjare och mera avancerade tog sin början på nyåret, efter ett par månaders försening på grund av ombyggnadsarbeten på F 6, vars chef välvilligt ställt flottiljens radiolektionssal till förfogande. Intresset är stort och sammanlagt deltager omkring 25 medlemmar, vilket antal kan sägas utgöra den mera aktivt intresserade delen av klubben, som f. ö. har 45 medlemmar f. n. För att använda en idrottsterm kan man säga att "fältet ligger väl samlat", och hoppas vi att denna telegrafikurs, tillsammans med en planerad kurs i radioteknik m. m., så småningom skall giva medlemmarna möjlighet att skaffa sig sändarlicens och därmed de styrandes tillstånd att svinga sig ut på etervågen och bliva delaktiga av den stora tjusningen att få stifta närmare bekantskap med när och fjärran belägna länder och folk.

Givetvis bör även enbart lyssnarnas intressen tillgodoses och avses att bilda en lyssnarsektion, som kall handhava denna gruppens intressen.

Den 29 jan. avhölls på Teaterbiografens C-sal klubbens första årsmöte, varvid ordf. hade nöjet öppna mötet med en till klubben skänkt ordförandeklubba, svarvad i plexiglas, av klubbens tusenkonstnär, motormontör Ernbro. Mötet hölls i kortast möjliga form och valet av styrelse utföll så att till ordf. omvaldes I. Lundin, övriga ledamöter blevo K.-E. Gustafsson, B. Nilsson, B. Ernbro samt G. Svensson. Årsavgiften bestämdes till 5 kronor. Dessutom diskuterades en del organisationsfrågor, lokalfrågan, klubbmärke m. m. Meetings beslöts hållas sista fredagen i varje månad å Larssons Kafé.

Det är inga stora ting, som uträttats under klubbens korta tillvaro men vi ha framtiden framför oss och som vi alla nu se så skymtar ljusare tider och därmed möjligheten till intressanta och roande experiment.

KORR. SEKR.

KARLSKRONA RADIOKLUBB

sammanträdde tisdagen den 5 februari under ordförandeskap av vice ordföranden hr G. Ekström. Ett stort antal nya medlemmar hade därvid infunnit sig.

Då förutvarande ordföranden, hr E. Ysén, på grund av avflyttning från staden frånsagt sig uppdraget utsågs med acklamation till ny ordförande hr G. Ekström. Vidare valdes till klubbmästare hr B. Gylling, som bl. a. kommer att handhava klubbens tekniska utrustning. Posten som vice ordförande kommer att tillsättas vid marssammanträdet.

Klubbens telegraferingskurser ha nu pågått sedan den 10 januari. Såväl nybörjar- som träningskurser finnes anordnade och intresset hos deltagarna är stort. Kurserna hållas på Örlogsstationens Radioskola varje helgfri tisdag, onsdag och torsdag med början kl. 19.30.

Klubben har även skaffat sig egen verkstadslokal, som är belägen vid Skomakaregatan 5. Den håller nu på att inredas för fullt, under klubbmästare Gyllings ledning, så att den snarast möjligt kan tagas i bruk av intresserade medlemmar.

Söndagen den 24 februari besöker klubben Karlskrona Rundradiostation, sedan nu tillstånd erhållits av Telegrafverket. När detta läses är studiebesöket redan ett faktum, varför närmare därom nästa gång.

Till sist meddelas att klubbens adress numera är ändrad till Postfack 98, Karlskrona.

Hälsningar till kolleger landet runt.

OIL.

Vid föreningen Gävle kortvågsamatörers årsmöte demonstrerade hr Höök vid Hälsinge regemente en apparat av den typ som engelsmännen kastade ned från flygplan eller på annat sätt förmedlade till den norska motståndsrörelsen och som kallades för "sweetheart". Den utgör ett förnämligt prov på hur långt radiotekniken har nått och förvånade den sakkunniga kretsen av radioamatörer genom sina ytterligt små dimensioner, den rymmes i en vanlig kavajficka med samtliga tillbehör. Framför allt imponerade hörtelefonerna som kunna placeras direkt i hörselgångarna samt de tre radiorören knappt större än en fingerborg. Med endast en kort antenn kunna de flesta europeiska radiostationer höras. Armé-, Marin- och Flygfilm hade ställt en utmärkt instruktionsfilm till föreningens förfogande, vilket på ett lättfattligt sätt åskådliggjorde principerna för alstring av radiosvängningar. Den sågs med särskilt intresse av nybörjarna, men även fackmännen fingo god behållning av kända händelseförlopp inom radiotekniken, som visades så att säga i ultrarapidtakt.

Till styrelse valdes hrr S. Bernholm, N. Olsson, A. Hedström, G. Eriksson och S. Ström. Hr H. Strömberg (SM7UT) hade på grund av bristande tid måst avsäga sig uppdraget i styrelsen, men står fortfarande till föreningens förfogande.

QRX Korsord n:r 5

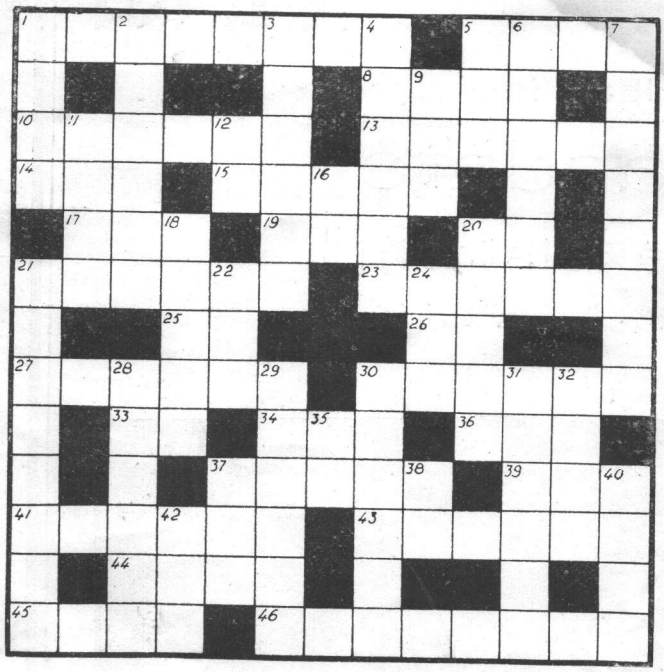

VÅGRÄTT.

1. Läder med arbetad nervsida.
5. Högtid.
8. Stadigvarande.
10. Finns det sten.
13. Praktfull.
14. Språk.
15. Kolonnernas början i flertal.
17. Förnämt tilltalsord.
19. Slaska.
20. Anhålla.
21. Är Karl-Gerhard.
23. Kan verka pådrivande.
25. Räcka.
26. Korsordsdjuret.
27. Tjut av förfäran.
30. Tillverka.
33. Kan vara straffbart.
34. Ej omväg.
36. Så äro alla goda ting.
37. Fridag.
39. Pronomen.
41. Kan sätta åt, enligt de drabbade.
43. Drycken för våra förfäder.
44. Följaktligen.
45. Härskare.
46. Har nog ej gråstenen.

LODRÄTT.

1. Trolldom.
2. Destillationsapparat.
3. Fjäderbuske.
4. Fartyg.
5. Häst.
6. För förvaring.
7. Snudda.
9. Till skydd.
11. Kraftord.
12. Förbindelselänk.
16. Upplösning.
18. Utskära.
20. Har grisen.
21. Tillhör överensstämmelsen.
22. Skador.
24. Finns både nord- som syd.
28. Tillagar.
29. Kan det bära.
30. Ord för djurvärlden.
31. Besannade.
32. Bjässe.
35. Pronomen.
37. Rädd.
38. Nekande.
40. Prakt.
42. Lära.

Pristagare i QRX:s korsord n:r 4:

Herr Harry A. Johansson, Brännkyrkagatan 135 II h, STOCKHOLM.
Herr Lars-Eric Hansson, Hallebacken 5, JONSERED.
Herr Helge Jacobsson, gatuadr. oläslig, LERUM.

Radiotidningen QRX:s korsordsgåta nr. 5 omfattar 3 st. bokpris som utdelas från första t. o. m. tredje först öppnade rätta svar.

Lösningen skall vara red. tillhanda senast den 1 maj Märk kuvertet "Korsord 5".

Lösningen kan även insändas avskriven på annat papper.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Glöm ej att förnya prenumerationen på QRX, insätt kr. 5:— å postgiro 490 97.

Radiotidningen QRX:s årgång 1945

finnes nu inbunden i rött klotband med guldtryck. En värdefull sak för radiointresserade och en prydnad för bokhyllan.

Insätt kr. **7:50** å vårt postgiro 490 97 och Ni erhåller bandet portofritt.

HAM's!

Den i detta nummer beskrivna Buggen leverera vi komplett till ett pris av **45:— kr.** [även avbet.]

I byggsatsform kostar den **38:— kr.**

Vi sälja även lösa delar till densamma.

Ritning i skala 1:1 pris **3:— kr.** + porto

KORTVÅGSRADIO

Box 179 Eskilstuna

RADIOAMATÖRER!

Vi kunna omedelbart leverera

Amatörsändare

15 watt för växelström

till ett pris av **Kr. 350:-** även avbetalning.

Enkel beskrivning:

Rörbestyckning:

Likriktare ..... 50 C
Styrsteg ..... 6 V 6
Slutsteg ..... 6 L 6

MA — meter
kondensatorer i frekventa
allt i frostlackerad låda

En lättskött och förstklassig sändare som svarar mot de högsta anspråk för såväl gamla som nya Hams.

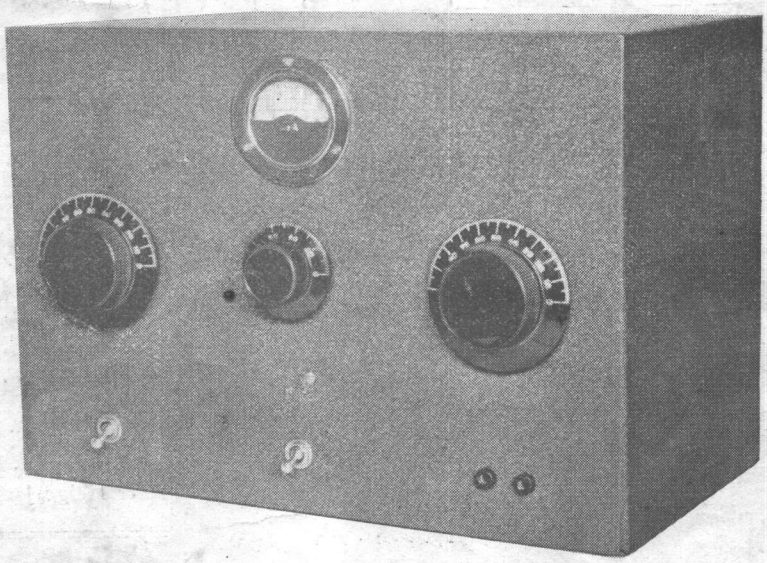

Kortvågsmottagare

En rak trerörs kortvågsmottagare med våglängdsområde mellan 5—120 m. Även den i frostlackerad låda och i bästa utförande byggd av radiotekniker med 20-årig erfarenhet inom kortvågsområdet.

Vi tillhandahålla nästan allt för kortvågsamatörer.

Vi bygga på beställning även Eder kortvågsmottagare av Edra egna delar och schemor.

Ett mindre antal sändarenycklar av olika fabrikat kunna lev. omg.

Större leverans av rör från utlandet kommer inom kort.

Tillskriv

Svenska Radioimporten

Postgatan 3 a — Göteborg

Alb. Olssons Tryckeri Gbg. 946.